

Zahra,

een
liefdesgeschiedenis

Zahra,
een
liefdesgeschiedenis

Jan Heutink

Ander werk van Jan Heutink

- 1985: Literair leven in Groningen (met Rob van Es)
- 1993: Solwaster (& Over het zoute zand)
- 1996: Oponthoud in het verkeer
- 2018: Van oude mannen (en de dingen die nog komen)
- 2021: Vertraagde Woede en andere verhalen
- 2021: 'n Kleine Coronaroman
- 2024: De Heilige van Ferwert, Een roman over een bijna-doodervaring

© Jan Heutink, India/Monnickendam, 2026

Website: www.grampublicaties.nl

Productie: Brave New Books, Amsterdam

ISBN 9789465460291

Niets in deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van Jan Heutink of Brave New Books.

1.

Terwijl het toestel zijn landing inzette, sloeg hij de laatste bladzijde van zijn roman om, die hij van zijn uitgever had gekregen onder het motto 'Dit kun jij ook'. Want deze was van mening dat hij zijn opus magnum, zijn masterpiece, zijn pièce de résistance nog moest maken. 'Reizen, liefde, verdriet: die elementen moet jij toch ook kunnen verwerken tot een boeiend verhaal!', had de uitgever gezegd en hij had trouw het e-book op zijn reader gezet onder het neuriën van *When I write my masterpiece* van Dylan.

Zijn oren begonnen dicht te klappen. Bernard van Amerongen gaapte en propde een pepermuntje in zijn mond. Dat kon nog wel eens helpen. Zijn buurman keek verlangend naar hem en hij streek, ondanks het feit dat de man buitengewoon luidruchtig gesnurkt had, over het hart. 'Thanks', zei de man, zijn eerste woorden tijdens de lange vlucht. Vervolgens sloot hij zijn ogen weer.

Het boek van zijn uitgever had hem middelmatig aangesproken. Man ontmoet Thaise in Chiang Mai en de twee worden verliefd. Ze trouwen in Amsterdam en gaan afwisselend daar wonen, in de oude Jordaan, en in het plattelandsdorp van haar familie. Maar dan slaat het noodlot toe, formuleerde Bernard, met een licht ironische ondertoon. Zij krijgt een alles verwoestende kanker. Gemeenplaats op gemeenplaats, vond hij. En toch, dit soort drama's sprak de mensen kennelijk aan en als hij eerlijk was tegenover zichzelf, had ook hij een traantje gelaten bij de ontknoping. Zijn buurman lag toen nog te snurken gelukkig. Had hij een recensie moeten schrijven – hij deed dat soms voor een regionale krant – had hij dát niet toegegeven en het lamenteerderige karakter van het geheel benadrukt. De beschrijving van de gemaakte rei-

zen hadden uit een reisgids gehaald kunnen zijn en voegden, behalve het feit dat beiden het naar de zin hadden en vele malen de liefde bedreven, weinig toe. De roman was prettig leesbaar, maar Bernard vond het taalgebruik, ondanks zijn traantje, bij de ontknoping te zakelijk. Alsof de schrijver zichzelf wilde beschermen tegen zijn verdriet. Alsof hij zich schaamde voor zijn verdriet.

Met een flink geraas werd het landingsgestel in gereedheid gebracht. Tegelijkertijd drong een sterke kerosinelucht de cabine binnen. De aanstaande dageraad toonde een nevelig, mistig beeld. Mumbai was niet de enige stad die leed onder een zware luchtvervuiling als gevolg van CO₂-uitstoot, walmen van het overvloedige verkeer, dat zich vooral nog van dieselmotoren bediende, en zware industrie. Onlangs kregen schoolgaande kinderen in New Delhi vrijaf van school omdat de milieumist alle verkeer onmogelijk maakte.

De stewardessen gordden zich, hij plaatste zijn armen op de stoel voor hem om zich tegen schokken te beschermen en zijn opnieuw ingedutte buurman ontwaakte met een laatste snurk. Na de geslaagde landing moest het toestel, dat nu anderhalf uur vertraging had, een half uur taxiën om een aanleghaven te vinden. Dat belooft weinig goeds, dacht Bernard. Aan de andere kant, zo realiseerde hij zich, het verdriet was er al, het reizen nu ook, resteerde slechts de liefde.

Bernard, man in de laatste jaren van zijn werkend leven. Het korte haar in een vage scheiding naar rechts, licht grijzend, een flinke buik. Zijn dromen deels uitgekomen, deels verdrongen. Achter zijn brillenglazen opmerkelijke blauwgroene ogen. Man van gemiddelde lengte, misschien wel van gemiddeld alles.

Na zijn universitaire studie Engelse taal- en letterkunde

had hij emplot gevonden in het hbo. In zijn spaarzame vrije tijd – hij trachtte zijn avonden zo veel mogelijk vrij te houden – had hij twee romans geschreven die tot zijn teleurstelling nauwelijks waren opgemerkt. In de liefde was hij zo mogelijk nog sterker teleurgesteld. Het leek een uitkomst toen hem een baan in India werd aangeboden. Bernard kocht twee enorme taarten, groette zijn collega's en de staf van de hogeschool en nam vol goede moed de metro naar zijn appartement.

Bernard: derde persoon enkelvoud. Hij: Bernard, een naam die ze vast niet konden uitspreken in het land waar hij aankwam. Die twee ratelaren waren lastig voor anderstaligen.

Hij liep de eindeloze met roze vloerbedekking beklede allees af naar de douane. Hij dacht aan Zahra, zijn Perzische geliefde. Zahraatje. Die had hier bij hem kunnen zijn, maar ze was er niet. Bij de douane toonde hij zijn visum en liet braaf zijn vingerafdrukken scannen. Voor een mogelijke moord of diefstal zou hij nu handschoenen moeten dragen. Hij was hier echter niet om een moord te plegen, hij was hier om studenten iets van zijn oneindige geleerdheid mee te geven. Lucky them.

In een voetnoot te plaatsen:

< Dat oneindige was een grap. De tijd dat de arrogante puber sprak, was allang voorbij! >

Wanneer honden elkaar ontmoetten en besloten te willen bevrienden, gingen de snuiten richting achterkant. Er werd eens aan de aars gelikt om te ervaren welk hondenvoer de andere kreeg en dan werd er besloten of de ander de moeite

waard was. Dieren besnuffelden elkaar. Dat miste Bernard, opgegroeid in een bescheiden provincieplaats, wel eens in de grote stad. In dorpjes en kleine steden zagen de mensen elkaar aan en groetten elkaar dan door elkaar diep in de ogen te zien. Ze besnuffelden elkaar. Er werd geroken, men rook: was de ander vriend of vijand. Overigens kon dat aarslikken hem wel gestolen worden.

In de entreehal van Mumbai werd iedereen als vijand gezien. 'Nee, dat kan niet'. Wapen gericht op zijn borst.

'Like a dog, I was befriended'. Paul Simon.

In de wachtruimte voor zijn binnenlandse vlucht, kwam een Amerikaanse man van een jaar of vijftientig, dertig naast hem zitten. 'This is thrilling', zei de man, terwijl hij wees op frietjes en hamburger. Had ie gekocht bij McDonald's.

'Wat is er zo 'thrilling' aan?', vroeg Bernard, die zijn mobiel opborg, nadat hij geconstateerd had dat de wifi niet werkte. Om de noodzakelijke codes in te vullen moest je minstens tien digitale wegen bewandelen teneinde te zien dat alle tot niets geleid hadden.

'Zelden zulke lekkere frietjes gegeten. Ik had zo'n honger. U ook wat?'

Bernard weigerde. Nooit had hij toegegeven aan de goedkope Amerikaanse smaak die vooral op kinderen afgestemd was. Toen kwam de gebruikelijke vraag: waar hij vandaan kwam.

'Thrilling'. Ook dat was thrilling. Normale kwalificaties als 'leuk', 'aardig' of 'prima' konden niet door de Amerikaanse beugel. Amerikanen dienden tegenover elkaar de superlatiefste superlatieven te uiten, frequent gelardeerd met de toevoeging 'fucking'. Voor minder deed men het niet. En

waarnaartoe Bernard onderweg was? En of hij óók een lijntje zou uitgooien naar een Indiase vrouw? Ondertussen smakte de jonge Amerikaan door. De onsmakelijk uitziende hamburger slikte hij vrijwel in één keer naar binnen, gelardeerd met een flinke klodder ketchup.

Tot verbazing van de ander ging hij niet mee het vliegtuig in. 'Al zo vaak een vlucht laten lopen', zei hij. Als de honger was in de man, was McDonald's de uitkomst. Hij ging een nieuw maal bestellen.

Toen Bernard zich oprichtte, vroeg hij: 'Ik heb er geen idee van hoe je een vrouw versiert. Weet u dat?'

'Just go for it', antwoordde Bernard.

Voordat de aanstaande docent aan de slag zou gaan, wilde hij acclimatiseren. Letterlijk aan het andere klimaat wennen. Maar ook had hij van een kennis goede verhalen gehoord over een kuuroord dat hem zou kunnen genezen van zijn steeds oncontroleerbaarder wordende diabetes 2. Vandaar dat hij besloten had dit als startpunt van zijn nieuwe beroepsleven te nemen. Het lag ook niet al te ver van zijn toekomstige standplaats Bangalore, de stad die zich de laatste decennia had ontwikkeld tot het hightechcentrum van India en die een belangrijke impuls gaf aan de enorme economische groei van het land. Het Engels was er de voertaal geworden zoals overal waar IT de macht had gegrepen. En aan de beheersing daarvan kon nog behoorlijk wat verbeterd worden. 'Het Engels werd gelukkig weer overal op de scholen onderwezen', meldde het instituut dat Bernard wilde hebben. Want, zo schreef men, na de onafhankelijkheid van Groot-Brittannië was het onderwijs in de taal vrijwel meteen in de ban gedaan. 'Men haatte niet alleen de Engelsen, maar ook hun taalvehikel'. Waar nu nog een tekort aan was, waren

docenten die op een hoger niveau les konden geven. Hoe ze uitgerekend bij hem uitgekomen waren, was hem nog steeds een compleet raadsel. Maar prima, hij was blij met de hem geboden kans.

Bernard van Amerongen, niet uit te spreken voor die gasten. Burnard, Bur, Burt. 'Burt' kenden ze vast en zeker, bedacht hij. De grote Burt Bacharach was wellicht bekend hier, Burt Reynolds, Burt Lancaster ... 'Burt' zou het worden. Maar 'Van Amerongen'? Kon Bernard zichzelf niet beter introduceren bij de studenten als Burt Brown, Burt Taylor of, nog beter misschien, Burt Amsterdam of Burt Holland. 'Hello, nice to meet you, my name is Burt Amsterdam'. 'And you, Burt'. Burt Amsterdam zou het worden. Thrilling!

Na een uur landde het toestel van Air India op de luchthaven van Mangalore, een industriestad in een van de zuidelijke staten. Daar wachtte een auto van het kuuroord hem op. De chauffeur ervan sprak geen woord Engels meer dan 'Welcome'. Zo vooruitgegaan in de beheersing van die andere taal was de bevolking kennelijk niet. Langs enorme fabrieken reed de man die pogingen deed Bernard duidelijk te maken welke industrie hier gevestigd was. Geen woord van te verstaan, en dus mompelde hij enthousiast een instemmend 'o'. Links de kust, de Arabische Zee. Overal werkzaamheden aan de weg, er diende een snelweg te komen naar Mumbai. Zou je in een uur in Mumbai zijn. Net zo snel als met het vliegtuig. Booming India.

In het kuuroord was er een hartelijke ontvangst. Fijne plek, zo te zien.

'Zou je iets voor mij willen doen?', vroeg Bernard Vera, de secretaresse van de instelling waarvoor hij in Diemen werk-

te. Hij had een goede band met haar. Hij was een van de weinigen, zei zij, die haar niet vanuit de hoogte behandelde. De meesten smeten hun opdrachten op haar bureau en sommigen groetten niet eens. Onbegrijpelijk, in zijn ogen. Op vrijdagen dronken Vera en Bernard vaak samen een weekendborrel op de campus en deelden zij, soms, niet altijd, hun sores. Vera was een goedgelovige, alleenstaande vrouw en werd dus regelmatig besodemieterd. Dan weer had ze een wilde nacht gehad met Noah, dan weer met Gerard, dan weer met Benjamin, en steeds was het louter gegaan om het neuken, niet om haar. Dat dit haar kwetste, begreep Bernard. Bij hem kon zij haar frustratie kwijt.

En Bernard zelf? Hij had meestal niks, niks beleefd, niks te melden. Zijn seksuele leven stond, sinds Zahra hem had achtergelaten, op nul. Zijn liefdesleven stond stil, hij had er geen zin meer in, zijn vertrouwen in vrouwen, in relaties, geknakt. Ondanks opbeurende woorden van Vera. Maar nu kon ze wat voor hem gaan doen. En daartoe was zij bereid.

2.

Het kuuroord bestempelde zichzelf als holistisch en de geneeswijzen en medicijnen waren geënt op ayurvedische praktijken. Bij de ingang van de eetzaal was er een bord met een tekst van ene Charak Samhita te zien: 'Als het dieet fout is, heeft medicatie geen zin en als het dieet in orde is, heb je geen medicijnen nodig'. Nou, daar wilde Bernard best een boom over opzetten, maar voorlopig besloot hij zich te schikken in dit uitgangspunt. Zijn doel immers was van die diabetesellende af te komen. Er waren drie maaltijden per dag en als je had gehoopt op producten van de heerlijke Indiase keuken, was dat tevergeefs. Vieze, zure groentes moest men eten met flappen die eruit zagen als schoenzolen en hoewel Bernard nooit schoenzolen had geproefd, had het hem niet verbaasd als de smaak van die flappen overeenkomsten zou vertonen daarmee. Hij zou in ieder geval afvallen, meende hij, al was het alleen maar door weinig naar binnen te werken. De ruim aanwezige, volop lawaai producerende kauwen, roeken of raven spinden er garen bij. Alle couscous, gierst, bulgur, spelt, haver of wat dies meer zij werd door de gasten spontaan en zonder aarzelen tot kraaienvoer gepromoveerd.

Onder die gasten natuurlijk flink wat Nederlanders. Je kwam ze overal tegen, op de meest onvoorspelbare momenten en op de meest ongelooflijke plaatsen en meestal trachtte hij ontmoetingen met hen te vermijden. Neus in de lucht. Het waren over het algemeen gepensioneerden die de tijd en het geld bezaten om een langere tijd van huis te zijn. 'Senioren' is de eufemistische term. Alternatieven. Dit soort mensen kwam hij niet vaak tegen, noch onder zijn collega's, noch onder de stamgasten van de kroeg die hij op spaarzame ogenblikken frequenteerde. Ze stamden uit een ver verleden.